

Brüsszel, 2018.2.22.
COM(2018) 77 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

**Jelentés az Európai Unió szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló
2013–2017-es vámügyi cselekvési tervének végrehajtásáról**

**Jelentés az Európai Unió szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló
2013–2017-es vámügyi cselekvési tervének végrehajtásáról**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	2
1. A szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítésére vonatkozó új uniós jogszabályok hatékony végrehajtása és ellenőrzése.....	3
1.1. Az új uniós rendelet végrehajtását szolgáló jogszabályok és eszközök kidolgozása	3
1.2. A hamisítás és kalózkodás elleni rendszer (COPIS) teljes működőképességének kiaknázása.	4
1.3. A jogosultak és az érdekelt felek bevonása.....	5
1.4. Statisztikák éves közzététele	6
2. A szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme terén megjelenő fő trendek elleni küzdelem	6
2.1. Testre szabott megközelítés kidolgozása a postai küldemények és csomagok forgalmára	6
2.2. A vámügyi kockázatkezelés megerősítése	7
3. A szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme elleni fellépés a teljes nemzetközi ellátási láncban	8
3.1. A kulcsfontosságú származási, tranzit- és célországokkal folytatott együttműködés megerősítése	8
3.1.1. Kínai Népköztársaság.....	8
3.1.2. Hongkong, Kína	9
3.1.3. Nemzetközi együttműködés	10
3.2. A szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos kapacitásépítés a tagjelölt és a szomszédos országokban.....	11
4. A szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával és a bűnüldöző hatóságokkal folytatott együttműködés megerősítése	12
4.1. Partnerség kialakítása a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával	12
4.2. A vámhatóságok, a rendőrség és az igazságügyi hatóságok közötti kölcsönös megismerés és együttműködés javítása	13
KÖVETKEZTETÉSEK	14
AJÁNLÁSOK	15

BEVEZETÉS

Az Európai Unió vámigazgatási szerveinek hatáskörébe tartozik az uniós és nemzeti jogszabályok által védelemben részesített szellemitulajdon-jogokat feltehetően sértő áruk visszatartása. A vámhatóságok partnerségben működnek együtt az érdekelt felekkel, például a jogosultakkal és egyéb, a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos jogszabályok érvényesítéséért és alkalmazásáért felelős nemzeti szervekkel és intézményekkel, valamint az Európai Bizottsággal.

A szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló első európai uniós vámügyi cselekvési tervet 2009-ben hagyta jóvá a Tanács¹. Ennek célja az volt, hogy a szellemitulajdon-jogok vámhatósági érvényesítésére irányuló közös megközelítés alkalmazását tegye lehetővé a vámigazgatási szervek számára, valamint ráirányítsa figyelmüket a legnagyobb kockázatot jelentő területekre.

Elismerve, hogy a vámhatóságokat el kell látni a szükséges eszközökkel annak érdekében, hogy sikeresen vegyék fel a küzdelmet a szellemitulajdon-jogokat sértő áruk nemzetközi kereskedelme terén megjelenő új trendekkel szemben, a Tanács 2012 decemberében elfogadta az Európai Uniónak a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló 2013–2017-es vámügyi cselekvési tervéről szóló állásfoglalást².

Ez a második uniós cselekvési terv négy stratégiai célkitűzést tartalmazott:

- a szellemitulajdon-jogok vámhatósági érvényesítésére vonatkozó új uniós jogszabályok hatékony végrehajtása és ellenőrzése,
- a szellemitulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme terén megjelenő fő trendek elleni küzdelem,
- a szellemitulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme elleni fellépés a teljes nemzetközi ellátási láncban,
- az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának (EUIPO) részét képező szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával és a bűnüldöző hatóságokkal történő együttműködés megerősítése.

A cselekvési terv felkérte a Bizottságot arra, hogy a tagállamokkal együttműködve évente végezzen felülvizsgálatot a cselekvési terv végrehajtásáról, 2017-ben pedig nyújtson be végleges jelentést a Tanácsnak.

¹ A Tanács állásfoglalása (2009. március 16.) az Európai Uniónak a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló 2009–2012-es vámügyi cselekvési tervéről (2009/C 71/01).

² A Tanács állásfoglalása (2012. december 10.) az Európai Uniónak a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló 2013–2017-es vámügyi cselekvési tervéről (2013/C 80/01).

Ezt a végleges jelentést a Bizottság szolgálatai készítették el a tagállamok vámügyi szakértőivel együttműködésben. Ez a jelentés a cselekvési terv általános felépítését követi, és ajánlásokat tartalmaz a további lépésekről.

A FŐBB EREDMÉNYEK

1. A szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítésére vonatkozó új uniós jogszabályok hatékony végrehajtása és ellenőrzése

1.1. Az új uniós rendelet végrehajtását szolgáló jogszabályok és eszközök kidolgozása

2013. június 12-én fogadták el és 2014. január 1-jétől vált alkalmazandóvá az új, a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítéséről szóló 608/2013/EU rendelet³.

Ezt a jogosultak intézkedés iránti kérelmének formanyomtatványaira vonatkozóan kiegészítették az 1352/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelettel⁴ (2013. december 4.).

Ezen új jogszabályok végrehajtásának elősegítése érdekében a Bizottság a tagállamok és az OHIM/EUIPO szakembereivel együttműködve kidolgozott egy e-oktatási tanfolyamot, amely a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítésére vonatkozó új jogszabályokból eredő változásokkal foglalkozik. A tanfolyamot 2014-ben tették elérhetővé a Bizottság Európa honlapján (az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság weboldalán).

Elfogadtak egy, az **EU által összehangolt képzési tervet**. A Bizottság szorosan összehangolta ezt a tevékenységet a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával, amely a szellemi tulajdon-jogra vonatkozó anyagi jog kapcsán szolgáltatott anyagot a képzési modulokhoz.

A 2015 és 2017 közötti időszakban egy **valamennyi tagállamot érintő tanácsadói látogatási kampányt** szerveztek. A tanácsadói látogatások ideális eszközzül szolgáltak arra, hogy mélyreható párbeszédet folytassanak a 608/2013/EU rendeletet végrehajtó vámszervekkel a gyakorlati érvényesítéssel kapcsolatos esetleges kétségek tisztázása, a tagállamok közötti tapasztalatcsere és a szükséges tanácsadás biztosítása érdekében.

Az egyes látogatásokat a Bizottság (Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság) két képviselője és két önként jelentkező tagállami szakértő bonyolította le.

A látogatás előtt egy szabványos kérdéssorból álló kérdőívet juttattak el a tagállamoknak, amely a megbeszélés alapjául szolgált. A kérdőív a 608/2013/EU rendelet minden részére

³ Az Európai Parlament és a Tanács 608/2013/EU rendelete (2013. június 12.) a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítéséről és az 1383/2003/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 181., 2013. június 29., 15. o.).

⁴ A Bizottság 1352/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. december 4.) a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítéséről szóló 608/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott formanyomtatványok kidolgozásáról (HL L, 2016. december 18., 10. o.).

kiterjedt, és mindazt megvitatták a látogatás alatt. A látogatások befejezését követően egy végleges, átfogó jelentés fog készülni, amelyet megosztanak a tagállamokkal.

A tagállamok szellemitulajdon-jogokkal foglalkozó vámügyi szakemberei kiemelték, hogy a feladat hasznos lehetőséget nyújt a különböző tagállamok szakemberei számára, hogy megvitassák a végrehajtási gyakorlatokat.

A német vámhatóságok kezdeményezésére „**Vám 2020**” címen szemináriumot szerveztek Münchenben (2016. október) a következő témakörökben: a szellemitulajdon-jog vámhatósági érvényesítése/harmonizáció az intézkedés iránti kérelmeknek való helyt adás és e kérelmek kezelése folyamatában. A szellemitulajdon-jog a vámhatóságok által érvényesített magánjog, de a szellemitulajdon-jogok megsértése egyre nagyobb fenyegetést jelent a gazdaságra, a polgárokra és a biztonságra nézve is. A két nap alatt megvitattott témák a következők voltak: hogyan kezelhető a lehető leghatékonyabban egy ilyen, a végrehajtó hatóságok szempontjából atipikus helyzet, illetve a vámhatóságok hogyan kezelhetik/vállalhatják a felelősséget bizonyos esetekben? A 608/2013/EU rendelet által az Unióban bevezetett, a szellemitulajdon-jogok érvényesítését szolgáló vámhatósági adminisztratív rendszer a jogosultak által a vámhatóságokhoz benyújtandó kérelmek alapján működik. A vámhatósági intézkedés teljes egészében ezeken az intézkedés iránti kérelmeken alapul. Ezért kulcsfontosságú, hogy az azokban foglalt információ minősége kielégítő legyen, és így hatékony vámhatósági fellépést tegyen lehetővé. A vita középpontjában a jóváhagyott intézkedés iránti kérelmek – különösen az intézkedés iránti uniós kérelmek – jó minőségének biztosítására vonatkozó határozott igény állt.

A Hivatalos Lapban 2016. július 5-én egy **bizottsági közleményt** tettek közzé, amelyet az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság weboldalán tettek elérhetővé. Ez a dokumentum a 2012. évi „Az Európai Bizottság iránymutatása az EU-n áthaladó árukhoz, különösen a gyógyszerekhez kapcsolódó szellemitulajdon-jogok uniós vámhatóságok általi érvényesítéséhez” című dokumentum helyébe lép. A közlemény különösen arra irányul, hogy útmutatást és magyarázatokat nyújtson a vámhatóságoknak a védjegyreformcsomag (az uniós védjegyre vonatkozó (EU) 2015/2424 rendelet, valamint a nemzeti védjegyre vonatkozó (EU) 2015/2436 irányelv) védjegyre vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtására a szabad forgalomba nem bocsátott áruk esetén (ideértve az áthaladó forgalomban megjelenő árukat is).

2017. május 15-én a Bizottság elfogadta a **608/2013/EU tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett jelentést (COM (2017)233 final)**. A jelentés következtetéseiben a Bizottság megjegyzi, hogy a 608/2013/EU rendelet végrehajtása kielégítően zajlik. A rendelet a védelem és az eljárások széles köréről rendelkezik, amelyeket mind a 28 tagállamban helyesen alkalmaznak.

1.2. A hamisítás és kalózkodás elleni rendszer (COPIS) teljes működőképességének kiaknázása

A **COPIS (a hamisítás és kalózkodás elleni rendszer)**, az intézkedés iránti kérelmek nyilvántartását és azok vámhatóságok közötti terjesztését, a visszatartási ügyekre vonatkozó

információk nyilvántartását és az intézkedési kérelmek, valamint a visszatartási ügyek közötti keresési funkciót biztosító uniós adatbázis 2014. január 1-jétől alkalmazandó. A vámhatóságok fokozatosan alkalmazkodnak a rendszerhez, amely a vámigazgatási szervek igényei alapján további kiigazításokon fog átesni.

A rendszer alkalmazásának megkezdése előtt a tagállamok vámügyi szakemberei számára **COPIS-tanfolyamot** szerveztek (az intézkedés iránti kérelmek nyilvántartására, valamint a visszatartásokra vonatkozó információk benyújtására vonatkozóan), amelyet 2017 őszén megismételtek.

A szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja és a Bizottság egy, a jogérvényesítési adatbázis (EDB)⁵ és a COPIS közötti integrációra irányuló projektet is elindított, amely lehetővé teszi a jogosultak számára az intézkedés iránti kérelmekben foglalt információk elektronikus továbbítását az érintett tagállam hatóságainak az EDB-n át a COPIS-ba (vö. 4.1. *Partnerség kialakítása a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával*).

A **COPIS** és az OLAF által kifejlesztett **Csalás Elleni Információs Rendszer (AFIS)** összekapcsolását 2017 végéig kell elvégezni. Ez lehetővé fogja tenni a COPIS-ba bevitt visszatartási eredmények AFIS-ba történő automatikus átvitelét (ezzel elkerülve a szellemi tulajdon-jog megsértéséhez kapcsolódó visszatartási eredmények tagállami vámhatóságok általi kettős bevitelét).

1.3 A jogosultak és az érdekelt felek bevonása

Annak érdekében, hogy a jogosultak és az érdekelt felek megfelelő tájékoztatást kapjanak az új uniós rendeletről, a Bizottság 2013 júniusában az új rendelet bemutatására és a gyakorlati szempontok megvitatására vonatkozóan külön megbeszélést szervezett több kiválasztott érdekelt fél és az uniós vámigazgatási szervek képviselőinek részvételével. A vonatkozó információkat a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontján keresztül, valamint a jogosultak nemzeti szövetségeivel folytatott eseti találkozókra – amelyekre a Bizottságot is meghívták – is eljuttatták az érdekelt feleknek.

A Bizottság (Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság) Európa weboldalát is frissítették, a kkv-kkal foglalkozó információs szolgálatok, a transzatlanti portálok, az Európai Szabadalmi Hivatal és az EUIPO rendszergazdáit pedig felkérték arra, hogy biztosítsák a honlapokon található információkhoz történő könnyű hozzáférhetőséget.

A jogosultak számára készített kézikönyvet 2014 elején frissítették és tették közzé az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság honlapján. Több tagállam vámhatósága saját nemzeti weboldalán is elérhetővé tette az intézkedés iránti kérelem formanyomtatványát, valamint a jogosultak számára készített kézikönyvet.

⁵ Jogérvényesítési adatbázis (Enforcement Data Base, EDB): a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja által kifejlesztett jogérvényesítési adatbázis, amely elősegíti a bűnüldöző hatóságok számára a hamisított termékek felismerését a jogosultak gyártásra és logisztikára vonatkozó információi e hatóságokkal történő biztonságos megosztásának lehetővé tételére révén.

Létrehozták az uniós vámhatóságok és az érdekelt felek együttes ülését, amelyet évente egyszer hívnak össze. Ez nagyon jó fórumnak bizonyult a vámhatóságok és az érdekelt felek közös érdekeinek megvitatására.

1.4. Statisztikák éves közzététele

A Bizottság készíti el a szellemi tulajdon-jogoknak az Unió külső határain történő vámhatósági érvényesítésre vonatkozó **statisztikákról szóló éves jelentést** a tagállamok hatóságai által továbbított adatok alapján (2015 óta az adatokat közvetlenül a COPIS-ből nyerik ki).

A tagállamok által benyújtott statisztikákat minden évben megosztják a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával annak érdekében, hogy azok a hamisítás ellen irányuló hírszerzést támogató eszközben (ACIST) megjelenjenek. Ez az eszköz egy központi adatbázis, amely az EU határain és a belső piacon belül végrehajtott visszatartásokra vonatkozó statisztikai adatok gyűjtésére szolgál.

Adatokat osztottak meg az EUIPO-val és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD) „A hamisított és kalózárúk kereskedelme”⁶ című 2016. évi OECD–EUIPO tanulmányhoz is.

2. A szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme terén megjelenő fő trendek elleni küzdelem

2.1. Testre szabott megközelítés kidolgozása a postai küldemények és csomagok forgalmára

Az internetes értékesítésből származó, szellemi tulajdon-jogokat sértő szállítmányok elleni küzdelem kulcsfontosságú a vámhatóságok számára, és azt már az EU 2009–2012-es vámügyi cselekvési tervében is ilyenként azonosították. A 2013–2017-es cselekvési tervben előirányzottak szerint a **kiscsomagokra** vonatkozóan a szellemi tulajdon-jog vámhatósági érvényesítésére egy projektcsoportot hoztak létre, amely elsőként a kiscsomagok ellenőrzése terén a vámhatóságok támogatására, majd az eljárás végrehajtásának megvitatására összpontosít.

A 608/2013/EU rendelet 26. cikke a kérelemnek helyt adó határozat jogosultjának kérésére alkalmazható új eljárást határoz meg a postai vagy futárküldeményként feladott hamisított vagy kalózárúkat tartalmazó kiscsomagokra vonatkozóan. Ezen eljárás szerint a gyanús áruk a szellemi tulajdon-jog jogosultjának bevonása nélkül megsemmisíthetők a nyilatkozattevőnek vagy az áruk birtokosának kifejezett vagy vélelmezhető hozzájárulásával. Az eljárás célja „az adminisztratív terhek és költségek minimalizálása”.

A projektcsoport négyszer ült össze. Az első, a 608/2013/EU rendelet hatálybalépése előtt 2013 novemberében Brüsszelben tartott ülés az eljárás alkalmazását készítette elő. Hat

⁶ A hamisított és kalózárúk kereskedelme: a gazdasági hatások feltérképezése, OECD/EUIPO (2016).
https://euiipo.europa.eu/tunnelweb/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Mapping_the_Economic_Impact_study/Mapping_the_Economic_Impact_en.pdf

hónapos alkalmazást követően a projektcsoporthoz ismét összeült Bécsben (2014) a korai tapasztalatok megosztása és a kiscsomagokra vonatkozó eljárás napi szintű alkalmazása során tapasztalt előnyök és problémák azonosítása céljából. 2017-ben újra összeült kétszer annak érdekében, hogy megvitassa a 2014. és 2015. évben a kiscsomagokra vonatkozó eljárás keretében végrehajtott visszatartások eredményeit és az eljárás alábbi sajátos szempontjait:

- a jogosultak bevonása,
- az eljárás kezelésére fordított emberi erőforrások,
- a „kiscsomag” 608/2013/EU rendelet szerinti fogalom meghatározása,
- értesítésre vonatkozó gyakorlatok,
- költségek, tárolás és megsemmisítés,
- a visszatartásokra vonatkozó adatok COPIS-ban történő nyilvántartása.

A megbeszélés eredményei azt mutatták, hogy mivel az eljárás jogosultak általi alkalmazása átlagosan viszonylag alacsony maradt, a figyelemfelkeltő intézkedéseknek magukat a jogosultakat kell célozniuk, nem pedig képviselőiket (hangsúlyozni kell nekik az ilyen eljárás hozzáadott értékét).

A csoport arra a következtetésre jutott, hogy az eljárást egyelőre teljes mértékben és homogén módon kell alkalmazni.

2.2. A vámügyi kockázatkezelés megerősítése

A vámügyi kockázatkezelés megerősítésével összefüggésben a szellemi tulajdon-jogokat érintő kockázatokkal és a vámhatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos megfelelő információknak a közös vámügyi kockázatkezelési rendszeren (CRMS) keresztül történő rendszeres továbbítására vonatkozó követelmény eredményeképp az új trendek és lefoglalások vonatkozásában 2014-ben 224 esetben, 2015-ben 228 esetben 2016-ban pedig 358 esetben történt meg a kockázattal kapcsolatos információk kockázati tájékoztató adatlapokon keresztüli cseréje a tagállamok között, ami egyértelmű növekedést mutat.

A **„Vám 2020” projektcsoporthoz jelentést készített a 2014-es évről** vonatkozóan a közös vámügyi kockázatkezelési rendszeren keresztül továbbított és kicserélt, hamisított termékekre vonatkozó **kockázati tájékoztató adatlapok elemzéséről**. Ez a jelentés tükrözi a 2014-ben kiadott megfelelő kockázati tájékoztató adatlapok hamisítási kockázatokra vonatkozó információiból származó, hamisított árukra vonatkozó új trendeket. A jelentés a vámügyi kockázatkezelési rendszer híreket tartalmazó részében érhető el (kizárólag vámügyi felhasználásra).

A 2013–2017-es időszakban a tagállamok által prioritást élvezőként azonosított és meghatározott **kiemelt ellenőrzési területeket célzó intézkedések végrehajtása** a cigarettára, illetve az átmenő árukra, a kettős felhasználású termékekre és a lőfegyverekre összpontosított. A szellemi tulajdon-jogok megsértésével kapcsolatban nem került sor intézkedés végrehajtására.

Az erőforrások hiánya miatt a közös kockázati kritériumok terén mindeddig nem történt fejlődés.

A szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos közös vámügyi műveletek vonatkozásában 2014 és 2017 között öt művelet megszervezésére került sor a tagállamok Bizottsággal történő együttműködése keretében vagy a Bizottság által. A 2014-ben végrehajtott ERMIS művelet a harmadik országokból az EU-ba postai úton érkező kiscsomagok vizsgálatára irányult. A műveletet a görög vámhivatal és az OLAF hajtotta végre, és különböző tagállamok, illetve harmadik országok vámügyi szakértői vettek részt benne. A tengeren érkező hamisított áruk importját célzó REPLICA művelet szintén 2014-ben hajtották végre az Ázsia–Európa találkozón (ASEM) keretében. A műveletet – amelyben az összes uniós tagállam mellett Norvégia, Svájc, az Ázsia–Európa találkozó nemzetközi partnerei, valamint az Interpol, az Europol és a Vámigazgatások Világszervezete (WCO) is részt vett – az OLAF koordinálta. A 2016-os Wafers művelet a postai úton, illetve expressz kézbesítő vállalatok révén Kínából és Hongkongból (Kína) az Unióba behozott hamisított félvezetőkre összpontosított. A 12 tagállam bevonásával és az Europol támogatásával végrehajtott műveletet a holland vámhatóságok és az OLAF koordinálták. A RENEGADE műveletet az Ázsia–Európa találkozó (ASEM) keretében szervezték a hamisított áruk elleni küzdelemre tett közös erőfeszítés részeként. A műveletet az OLAF koordinálta, és az különösen a hamisított autóalkatrészek nemzetközi, tengeri konténeres szállítással lebonyolított kereskedelmét célozta. A 2017-ben Belgium, Németország és Svédország vámhatóságainak a vám-együttműködési munkacsoport keretében a „Vámhatóságok az internetes bűnözés ellen” fellépés részeként bevezetett Közös vámügyi műveletek postaládája a postai úton, illetve expressz kézbesítő vállalatok révén szállított hamisított termékekre, gyógyszerekre és fegyverekre vonatkozó jövedékiadó-csalás és illegális kereskedelem elleni küzdelemre irányult.

3. A szellemitulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme elleni fellépés a teljes nemzetközi ellátási láncban

3.1. A kulcsfontosságú származási, tranzit- és célországokkal folytatott együttműködés megerősítése

3.1.1. Kínai Népköztársaság

2014. május 16-án a Bizottság és a Kínai Népköztársaság Vámügyi Főigazgatósága (GACC) aláírta a szellemitulajdon-jogok vámhatósági érvényesítését célzó vámügyi együttműködésre vonatkozó, 2014–2017-es időszakra szóló megújított EU–Kína cselekvési tervet mint az ugyanazon a napon aláírt, EU és Kína közötti vámügyi együttműködésre vonatkozó stratégiai keretrendszer (2014–2017) egyik prioritását. Ez lehetővé tette egyrészt a Bizottság szolgálatait és az EU 16 kikötőjének és repülőterének képviselőit, másrészt a GACC és 11 helyi kínai vámhatóság képviselői közötti operatív együttműködés folytatását.

A pénzügyi és logisztikai támogatást elsősorban az OHIM/EUIPO által irányított, szellemitulajdon-jogokra vonatkozó uniós kulcsprogram biztosítja.

A vizsgált időszak alatt a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítését célzó EU–Kína vámügyi munkacsoport hat alkalommal ült össze a kulcsfontosságú tevékenységek megvitatása céljából:

1. kulcstevékenység: a lefoglalási statisztikák közös elemzése az általános tendenciák és kockázatok felderítése érdekében,
- 2. kulcstevékenység: figyelmet fordítani a kulcsfontosságú kikötők nagy kockázatú szállítmányaira,
- 3. kulcstevékenység: a vámhatóságok, valamint egyéb bűnüldöző szervek és hatóságok közötti együttműködés elősegítése a gyártás leállítására és az értékesítési hálózatok felszámolására érdekében,
- 4. kulcstevékenység: közös partnerségek kialakítása az Unió és Kína üzleti közösségeivel,
- 5. kulcstevékenység: kölcsönös információ- és tapasztalatcsere a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítésére vonatkozó politikákról és gyakorlatokról.

A 2014–2017-es időszakra szóló cselekvési terv a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítését célzó, EU és Kína közötti vámügyi együttműködés új korszakát nyitotta meg. Gyakorlatiasabbá vált, és hasznosította a korábbi együttműködési program tanulságait. Számos gyakorlati megoldást dolgoztak ki, és a munkamódszereket jelentős mértékben zökkenőmentesebbé tették.

2017. június 2-án az EU és Kína aláírta a 2018–2020-as időszakra szóló vámügyi együttműködésre vonatkozó új stratégiai keretrendszert. A jelenleg előkészítés alatt álló, 2018–2020-as időszakra szóló, szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítését célzó vámügyi együttműködésre vonatkozó új cselekvési terv ennek a stratégiai keretrendszernek a részét képezi.

3.1.2. Hongkong, Kína

2015. április 27-én a Bizottság és **Hongkong, Kína** Vám és Jövedéki Adó Minisztériuma aláírta a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítését célzó együttműködésére vonatkozó cselekvési tervet.

Ez a dokumentum a szellemi tulajdon-jogokat sértő termékekre vonatkozó visszatartási statisztikák, az általános kockázatokra vonatkozó, valamint esetspecifikus információk megosztására összpontosít, és előírja az ilyen információk közös elemzését a vámkockázat-kezelés javítása érdekében. A cselekvési tervben szereplő együttműködési munkamódszerek tesztelése céljából egy hat hónapos kísérleti projektet indítottak 2015. október 1-jén. Az öt uniós repülőtér részvételével végrehajtott kísérleti projekt a légi forgalomra összpontosított.

A kísérlet fő következtetése az volt, hogy a cselekvési tervet a következő ajánlások figyelembevételével kell folytatni:

- * a cselekvési terv kiterjesztése a Hongkong területén működő valamennyi légi futárszolgáltatra;
- * a nem büntethető védjegyekre és termékekre (például címkékre, csomagolóanyagokra) vonatkozó spontán információcsere;
- * több uniós repülőtér bevonása a cselekvési tervbe;
- * a rendeltetési tagállam helyi repülőtereinek a részvételbe történő szélesebb körű bevonása;
- * a javaslatok cseréjének központi szintű koordinálása, különösen több repülőtér között;
- * a cselekvési tervben részt nem vevő tagállamok számára szolgáltatott és azoktól származó, visszatartásokra vonatkozó spontán információk figyelembevétele;
- * a visszatartási statisztikák évente történő mélyebb összehasonlító elemzése.

3.1.3. Nemzetközi együttműködés

Az egyrészt az uniós tagállamok és a Bizottság szolgálatai, másrészt a harmadik országok között zajló információcsere javítására vonatkozóan az évek során jelentősen erősödött a **vámügyekben történő kölcsönös közigazgatási segítségnyújtás** Ukrajnával, Hongkonggal (Kína), Vietnammal és az Egyesült Államokkal az OLAF által végrehajtott, szellemi tulajdon-joghoz fűződő vizsgálatokkal kapcsolatban.

2016-ban kinevezték az **OLAF pekingi összekötő tisztviselőjét** különös tekintettel a cigarettákkal és hamisított termékekkel kapcsolatos vizsgálatokra vonatkozóan a kínai és hongkongi hatóságokkal történő együttműködés erősítésére. Az OLAF kijevi összekötő tisztviselője szintén előmozdította az ukrán hatóságokkal történő információcsere számos, a szellemi tulajdon-jogok terén végzett vizsgálattal kapcsolatban.

Az Europol és az OLAF 2016 szeptemberében írta alá az OLAF szakértőinek a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos valamennyi bűncselekménnyel foglalkozó elemző csoport (COPY) tevékenységeibe történő bevonását szabályozó megállapodást az Europollal és más bűnüldöző szervekkel történő együttműködés megerősítése céljából.

A közelmúltban több, az Európai Unió által tárgyalta, aláírt és megkötött **kétoldali kereskedelmi megállapodás esetében** építettek be sikeresen a határokon alkalmazandó intézkedésekre vonatkozó cikket a szellemi tulajdon-jog védelméről és vámhatósági érvényesítéséről szóló fejezetekbe, amely az uniós megközelítést tükrözi és erősíti a szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban (pl. Grúziában, Moldovában és Vietnamban) történő vámhatósági érvényesítését.

A hamisítás elleni küzdelem és a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítése szintén az Ázsia–Európa találkozó (ASEM) prioritásainak egyike volt.

A Bizottság és a tagállamok vámigazgatási szervei számos **nemzetközi rendezvényen** megjelentek az új uniós rendeletre, valamint a vámügyi cselekvési tervre vonatkozó ismeretek

terjesztése, illetve a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésének globális helyzetével kapcsolatos ismeretszerzés céljából, mint például a következőkön:

- a hamisítás és csempészet elleni hetedik világkongresszus (2013, Isztambul);

- a Dublinban megrendezett konferencia a hamisítással szembeni közösen kiépített, rugalmas uniós válaszokról (2013);

- nemzetközi csúcstalálkozó a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről, amelyet 2014-ben rendeztek Londonban a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal, a Bizottság és az Egyesült Királyság szellemi tulajdon-jogi hivatalának kezdeményezésére (vö. 4.1. Partnerség kialakítása a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával); a második csúcstalálkozót 2017-ben a német igazságügyi és fogyasztóvédelmi hivatal és az EUIPO közösen szervezte Berlinben.

3.2. A szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos kapacitásépítés a tagjelölt és a szomszédos országokban

A tagállamok számos, a tagjelölt és a szomszédos országokat célzó intézkedés résztvevői voltak az uniós technikai segítségnyújtási projekt vagy a TAIEX program keretében (amely lehetővé tette a tagjelölt és a szomszédos országok szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével foglalkozó szakembereinek uniós tagállamokba tett tanulmányi látogatását, illetve az uniós szakemberek tagjelölt és szomszédos országokba történő kirendelését az ikerintézményi együttműködési projekteken keresztül).

A Bizottság Németország és Horvátország szakértőivel együtt részt vett az Európai Közigazgatási Intézet (EIPA) 2013-ban Szerbiában szervezett, a szellemi tulajdon-jogok megsértése vámügyi vonatkozásainak és a határellenőrzéseknek szentelt szemináriumon.

Az Európai Unió Moldova és Ukrajna közötti határon működő határőrizeti segítségnyújtó missziója (EUBAM) 2014 áprilisában Moldovában szervezett egy találkozót a 608/2013/EU rendelet bemutatása céljából.

A Bizottság emellett alkalmat adott az euromediterrán partnerség országainak szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos, a kalózkodás és hamisítás elleni küzdelemnek szentelt műhelytalálkozóira (Brüsszel, 2013), valamint az EU keleti határán folytatott vámügyi együttműködésről szóló magas szintű szemináriumra (Litvánia, 2013) annak érdekében, hogy felhívják a szomszédos országok figyelmét a megbízható eljárások alkalmazásának jelentőségére a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok határokon történő vámügyi érvényesítésének hatékony biztosítása céljából.

A szomszédos országokban a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos kapacitásépítésre irányuló uniós erőfeszítések hatását akadályozhatja az uniós szakértők korlátozott rendelkezésre állása. Erre célszerű lehet a jövőben több figyelmet fordítani.

4. A szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával és a bűnüldöző hatóságokkal folytatott együttműködés megerősítése

4.1. Partnerség kialakítása a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával

A szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja vámügyekkel kapcsolatos intézkedéseinek terén történő együttműködés tovább erősödött. A megfigyelőközpont éves munkaprogramjában felsorolt vámügyi tevékenységekhez történő csatlakozás mellett a Bizottság jelen volt a megfigyelőközpont legfontosabb megbeszélésein is, például a plenáris üléseken, az érdekelt felekkel történő nyilvános megbeszéléseken, valamint a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről, a társadalmi tudatosságról és statisztikákról szóló munkacsoport-értekezleteken.

A Bizottság részt vesz a megfigyelőközpont kezdeményezésére újonnan létrehozott „technikai csoportban” is, amelynek célja a szellemitulajdon-jogok érvényesítésében szerepet játszó meglévő uniós adatbázisok feltérképezése, azok tartalmának leírása és a közöttük történő információ- és adatsere ideális módjának meghatározása. A technikai csoport így hozzájárul majd a hatóságok közötti együttműködés megerősítésének előkészítéséhez.

A Bizottság és néhány vámigazgatási szerv a rendőri és igazságügyi hatóságokkal együtt ad hoc eseményeken is részt vett, mint például az OHIM/Europol „A szellemitulajdon-jogok interneten történő megsértéséről szóló tudás- és tudatosságépítő konferencia” című rendezvényén (2014. november).

A megfigyelőközpontot rendszeresen felkérlik arra, hogy a közös vámügyi tevékenységek összehangolása érdekében részt vegyen a szellemitulajdon-jogok érvényesítésével foglalkozó vámügyi szakértői csoport ülésein.

Megállapodás született arról, hogy a vámhatóságok számára a CCN/CSI hálózaton keresztül hozzáférést biztosítanak a megfigyelőközpont jogérvényesítési adatbázisához (Enforcement Data Base, EDB). Az EDB az OHIM/EUIPO meglévő adatbázisaira épül, például a TM view (védjegymegjelenítő), a Designview és a CESTO (a védjegyvizsgáló szakemberek közös támogató eszköze) adatbázisra. Az EDB-ben történő lekérdezések során a vámhatóságok a jogok érvényességére vonatkozó naprakész információkat találhatnak, vagy rákereshetnek a jogosultakra a hivatalból végrehajtott visszatartások esetén.

A COPIS projekt keretében megfogalmazódott az igény, hogy a COPIS tegye lehetővé az intézkedés iránti kérelmek elektronikus formában történő benyújtását. Mivel az EDB az intézkedés iránti kérelmek benyújtása tekintetében releváns információkat tartalmaz, ezt az adatbázist találták az intézkedés iránti kérelmek elektronikus formában történő benyújtásának szempontjából a legalkalmasabb forrásnak. A Bizottság és a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja közötti kapcsolatok vonatkozásában kidolgoztak egy javaslatot, amely az „intézkedés iránti előzetes kérelem” funkció COPIS-on belüli alkalmazására vonatkozik, és célja, hogy a kérelmezők és a vámhatóságok munkáját megkönnyítse.

A COPIS és az EDB operatív összekapcsolása 2015. július 1-jén történt meg. A felhasználói kézikönyv és egyéb kiegészítő információk a nemzeti közös kommunikációs hálózat (Common Communication Network, CCN) koordinátorain keresztül érhetők el.

Az eszközön keresztül 2016-ban továbbították az első intézkedés iránti kérelmet, majd 2017-ben több jelentős cég kezdte használni az EDB-t az intézkedés iránti nemzeti és uniós kérelmek benyújtására.

Ez az összekapcsolás a kérelmezők számára csökkenteni fogja az információ többszöri benyújtásával járó, a vámhatóságok számára pedig az intézkedés iránti papíralapú kérelmek adatainak rögzítésével járó terheket.

4.2. A vámhatóságok, a rendőrség és az igazságügyi hatóságok közötti kölcsönös megismerés és együttműködés javítása

2013-ban a Bizottság és néhány tagállam vámigazgatási szerve a rendőrségi és igazságügyi hatóságokkal együtt **különböző, OHIM/Europól által szervezett rendezvényen vett részt**, mint például a hamis növényvédő szerekkel és gyógyszerekkel kapcsolatos – a szellemi tulajdon-jogokkal és a termékbiztonsággal is foglalkozó – tudásépítő szemináriumokon, valamint az Interpol szellemi tulajdonhoz fűződő jogok elleni bűncselekményekről tartott nemzetközi bűnüldözési konferenciáján.

2014 júniusában Londonban a megfigyelőközpont, az Egyesült Királyság szellemi tulajdonjogi hivatala és a Bizottság közösen szervezett egy, **a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló csúcstalálkozót**. A csúcstalálkozó egy részét „A szellemi tulajdonhoz fűződő jogok határokon történő vámügyi érvényesítése” témakörének szentelték, az interneten megrendelt kiscsomagokkal, illetve az információk hasznosításával kapcsolatos műhelytalálkozók kíséretében. A megbeszélésen a következő elemeket határozták meg:

- a megfelelő információ megszerzésének és a rendőrséggel, valamint egyéb bűnüldöző szervekkel történő megosztásának kiemelt jelentősége;
- a nemzetközi együttműködés és fellépés egyre növekvő szükségessége a hamisított termékek nemzetközi ellátási láncá elleni küzdelem érdekében.

A csúcstalálkozót követően a Bizottság 2016 februárjában az OHIM/EUIPO-val együttműködve **magas szintű konferenciát szervezett a vám- és egyéb hatóságoknak a szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelem terén történő együttműködése tárgyában**.

A rendezvény a vámhatóságok, a rendőrség és az igazságügyi hatóságok közötti párbeszédre, vitára és hálózatépítésre szolgáló fórumot biztosított az együttműködés fokozása, valamint az egyes bűnüldöző hatóságok szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemben betöltött szerepének és felelősségének kölcsönös megismerése érdekében. A konferencián a magánszektor képviselői is részt vettek.

Az első nap folyamán a vita az információk és operatív bűnüldözési információk bűnüldöző hatóságok közötti cseréjének jelentőségére és előnyeire, az egyes hatóságok által gyakorlati

szinten tapasztalt akadályokra és kihívásokra, valamint a magánszektor és a bűnüldöző hatóságok közötti, időben történő kommunikáció szükségességére összpontosított, ami szintén segítené a végrehajtó hatóságokat a hatékonyabb kockázatelemzés elvégzésében.

A rendezvény második napján, amelyen a kínai hatóságok is részt vettek, a viták középpontjába az Unió és valamennyi, a szellemitulajdon-jogok érvényesítésével foglalkozó kínai hatóság (például a vámhatóságok, a rendőrség és Kína ügyészségi hivatala) közötti nemzetközi együttműködés előmozdítása került.

Ezt követően a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjával történő együttműködésben intézkedéseket szerveztek. Ide tartozott a jogsértési ügyekkel kapcsolatos meglévő adatbázisok feltérképezése és a 2017 októberében rendezett tudásépítő rendezvény, amelynek keretében operatív szinten ültek össze a vámhatóságok, a rendőrség és a piacfelügyeleti hatóságok képviselői annak érdekében, hogy megvitassák, melyek azok a bűnüldöző szervek közötti kulcsfontosságú információk, amelyek az EU globális szintű hamisítás elleni küzdelmét szolgálják.

KÖVETKEZTETÉSEK

Összességében elmondható, hogy a tagállamok vámigazgatási szervei és a Bizottság jelentős erőfeszítéseket tettek és proaktív módon dolgoznak a szellemitulajdon-jogok vámügyi érvényesítésével kapcsolatos kihívások kezelése terén, valamint a szellemitulajdon-jogokat sértő áruk Európai Unióba történő beáramlásának megfékezése érdekében.

Minden eszközt felhasználtak arra, hogy a 608/2013/EU rendeletet az összes érdekelt állami és magánszereplővel teljes mértékben megismertessék és alkalmaztassák. A tanácsadói látogatások különösen hasznosnak bizonyultak a különböző tagállamok szakértői számára a végrehajtási gyakorlatok megvitatása tekintetében, a Bizottság számára pedig azért, hogy átfogó képet kapjon a végrehajtásra vonatkozóan.

A vámigazgatási szervek által jóváhagyott, intézkedés iránti kérelmek száma folyamatos növekedést mutat (a 2013-as 26 865-ről 2016-ra 35 815-re nőtt).

A vámhatóságok fellépése a következő eredményeket érte el a visszatartások tekintetében.

VISSZATARTÁSOK	2013	2014	2015	2016
Esetek	86 854	95 194	81 098	63 184
Eljárások	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	105 488	77 705
Árucikkek	39 917 445	35 940 294	35 568 982	41 387 132
Hazai kiskereskedelmi érték	768 millió EUR	617 millió EUR	642 millió EUR	672 millió EUR

Egy-egy visszatartás olyan eset, amely egy vagy több árucikket érinthet. Minden egyes eset vonatkozhat különböző termékkategóriákba tartozó, különböző jogosultaktól származó

árucikkekre. A COPIS-ban a tagállamok minden esetet úgy rögzítenek, hogy információt adnak az árukategóriáról és a jogosultról. A visszatartási eljárást minden egyes árukategória és minden egyes jogosult vonatkozásában megindítják; ez az oka annak, hogy az eljárások száma magasabb, mint az eseteké.

Az együttműködést három irányban erősítették:

- az érdekelt felekkel;
- az uniós megfigyelőközponttal;
- harmadik országokkal.

Foglalkoztak továbbá a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemben részt vevő bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés kihívásaival, és a megkezdett párbeszéd megmutatta, milyen fontos lenne erőfeszítéseket tenni e téren.

A szellemitulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme azonban széles körben elterjedt és egyre növekvő jelenség. A legfrissebb, 2013-as adatok szerint a hamisított termékekkel folytatott nemzetközi kereskedelem a világkereskedelemnek nem kevesebb mint 2,5 %-át teszi ki, azaz 338 milliárd EUR-ra rúg⁷. Az iparjogvédelmi jogok megsértése különösen erős hatást vált ki az Európai Unióban, ahol a hamisított és kalóztermékek az import 5 %-át (85 milliárd EUR) adják.

További fejlesztések szükségesek a következők érdekében:

- a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok határokon történő vámügyi érvényesítésének homogén módon történő biztosítása Unió-szerte;
- a szellemitulajdon-jogok kockázatkezelő eszközeinek kifejlesztése;
- a rendőrséggel (beleértve az Európolt is) és más bűnüldöző hatóságokkal történő vámügyi együttműködés megerősítése.

A Bizottság és a tagállamok további intézkedéseinek e prioritásokra kell összpontosítaniuk.

AJÁNLÁSOK

A szellemitulajdon-jogok megsértése továbbra is egyre növekvő fenyegetésnek és komoly kihívásnak számít. Mivel bebizonyosodott, hogy a vámügyi tevékenységek összehangolása hozzáadott értéket képvisel, mivel jobb eredményekhez vezet, az elkövetkezendő években minden kétséget kizáróan újra végre kell hajtani a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló vámügyi cselekvési tervet.

⁷ A hamisított és kalózárúk kereskedelme: a gazdasági hatások feltérképezése, OECD/EUIPO (2016).
https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Mapping_the_Economic_Impact_study/Mapping_the_Economic_Impact_en.pdf.

A Bizottság 2017. november 29-én a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok tagállamokban, az Unió határain és nemzetközi szinten történő alkalmazásának és érvényesítésének további javítása érdekében átfogó intézkedéscsomagot fogadott el. A Bizottság 2017. november 29-i COM(2017)707 számú, „A jelenkor társadalmi kihívásaira választ adó kiegyensúlyozott szellemi tulajdonjog-érvényesítési rendszer” című, az intézkedéscsomag részét képező közleményében megemlíti, hogy a Bizottság a jelenlegi uniós vámügyi cselekvési terv eredményei alapján célzottabb támogatást fog biztosítani a nemzeti vámhatóságok számára, és 2018-ban együttműködik a Tanáccsal az új cselekvési terv kidolgozása érdekében.

A jövőbeni cselekvési tervben az alábbi elemekkel ajánlatos foglalkozni:

Jogszabályok:

- a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítéséről szóló 608/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott formanyomtatványok kidolgozásáról szóló, 2013. december 4-i 1352/2013/EU bizottsági végrehajtási rendelet (HL L, 2016.12.18., 10. o.) módosítása annak érdekében, hogy azt a védjegycsomaghoz és a COPIS fejlesztéseihez igazítsák.

Működési teljesítmény:

- a szellemi tulajdon-jogok megsértésére vonatkozó kockázatkezelés kialakítása,
- a kockázatelemzésre, a kockázattal kapcsolatos ismeretekre és a vámügyi műveletekre vonatkozó eredmények tagállamokban történő közös felhasználásának elősegítése,
- az alkalmazandó adatállományok és adatbázisok megfelelő védelmének, harmadik felek jogainak, valamint az adatok bizalmas kezelésének és védelmének biztosítása az adatok létrehozása, megszerzése és terjesztése során,
- a szellemi tulajdon-jogok vámhatósági érvényesítéséről szóló rendeletek esetleges hiányosságainak azonosítása.

Üzleti együttműködés:

- a jogosultak figyelmének felhívása a kiscsomagokra vonatkozó eljárásra,
- a továbbiakban is megtartani a vámhatóságok/érdekeltek felek közös csoportjának éves üléseit.

Nemzetközi együttműködés:

- további együttműködés a kulcsfontosságú partnerekkel, mint például Kínával és Hongkonggal (Kína).

Az uniós ügynökségekkel történő koordináció megerősítése:

- EUIPO – uniós megfigyelőközpont
 - tendenciaelemzések erősítése

– informatikai fejlesztések (például az intézkedés iránti kérelmek elektronikus benyújtására vonatkozók) összehangolása

- Europol

– a rendőrséggel folytatott vámügyi együttműködés megerősítése.